

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

2005.10.25.
Rīgā

Noteikumi nr. 804
(prot. Nr.61 25.§)

Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem

Izdoti saskaņā ar
likuma "Par piesārņojumu"
12.panta otro un 2.¹ daļu

1. Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij.
2. Augsnes un grunts (iežu un nogulumu slāņi zem augsnes, kuros var veikt saimniecisko darbību) kvalitātes normatīvi (1.pielikums) attiecas uz jebkuru augsni un grunti Latvijas teritorijā neatkarīgi no tās izmantošanas veida.
3. Ir šādi augsnes un grunts kvalitātes normatīvi:
 - 3.1. mērķlielums (A vērtība) – norāda maksimālo līmeni, kuru pārsniedzot nevar nodrošināt ilgtspējīgu augsnes un grunts kvalitāti;
 - 3.2. robežlielumi:
 - 3.2.1. piesardzības robežlielums (B vērtība) – norāda maksimālo piesārņojuma līmeni, kuru pārsniedzot iespējama negatīva ietekme uz cilvēku veselību vai vidi, kā arī līmeni, kāds jāsasniedz pēc sanācijas, ja sanācijai nav noteiktas stingrākas prasības;
 - 3.2.2. kritiskais robežlielums (C vērtība) – norāda, ka, to sasniedzot vai pārsniedzot, augsnes un grunts funkcionālās īpašības ir nopietni traucētas vai piesārņojums tieši apdraud cilvēku veselību vai vidi.
4. Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi nedrīkst būt pārsniegti, uzsākot jaunu piesārņojošu darbību. Ja ir pārsniegts kāds no robežlielumiem, aizliegts veikt jebkādas darbības, kas izraisa augsnes un grunts kvalitātes pasliktināšanos, un atbilstoši likumam "Par piesārņojumu" veicami šādi pasākumi:
 - 4.1. piesārņotās vietas izpēte un monitorings, ja ir pārsniegts piesardzības robežlielums (B vērtība) vai ir pārsniegts mērķlielums (A vērtība) ar šo noteikumu 1.pielikuma 2.tabulā minētajām vielām vietās, kuras Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde novērtējusi par bīstamām;
 - 4.2. piesārņotās vietas sanācija, ja ir pārsniegts kritiskais robežlielums (C vērtība).
5. Paraugus augsnes un grunts kvalitātes noteikšanai ņem tā, lai tie raksturotu izpētāmās teritorijas piesārņotības līmeni:

5.1. augsnes paraugu ņemšanas dziļums ir 25 centimetri. Ja trūdvielu akumulācijas horizonts ir plānāks, paraugus ņem horizonta biezumā, bet ne seklāk par 10 centimetriem;

5.2. augsnes vidējo paraugu veido, sajaucot ne mazāk kā 25 atsevišķus paraugus, kas vienmērīgi ņemti izpētāmajā teritorijā, kuras platība nepārsniedz piecus hektārus;

5.3. ja augsnes vidējā paraugā konstatēta piesārņojošās vielas koncentrācija, kas pārsniedz piesardzības robežlielumu (B vērtību), vai ja ir pārsniegts mērķlielums (A vērtība) šo noteikumu 1.pielikuma 2.tabulā minētajām vielām, piesārņojošās vielas izplatības dziļumu, platību un virzienu nosaka, ņemot grunts papildu paraugus ar 50 centimetru intervālu visas piesārņotās zonas robežās, kamēr sasniedz to dziļumu un robežu, kur piesārņojošās vielas koncentrācija nepārsniedz piesardzības robežlielumu (B vērtību) vai mērķlielumu (A vērtību) šo noteikumu 1.pielikuma 2.tabulā minētajām vielām;

5.4. lai noteiktu grunts piesārņotības līmeni piesārņotās vietās, kur grunts piesārņojumu rada piesārņoto pazemes ūdeņu migrācija (pazemes ūdeņu piesārņoto zonu robežās), grunts paraugus ņem ar 50 centimetru intervālu visā piesārņoto pazemes ūdeņu izplatības dziļumā (arī pazemes ūdeņu līmeņa svārstības zonā).

6. Lai noteiktu šo noteikumu 1.pielikumā minēto parametru koncentrāciju augsnē un gruntī, izmanto šādas paraugu sagatavošanas un testēšanas metodes:

6.1. smago metālu – kadmija (Cd), hroma (Cr), vara (Cu), niķeļa (Ni), svina (Pb), cinka (Zn) – koncentrācijas noteikšanai sausnā paraugus sagatavo atbilstoši standartā LVS ISO 11466:1995 "Augsnes kvalitāte – Karaļūdenī šķīstošo elementu mineralizācija" minētajām metodēm un testē atbilstoši standartā LVS ISO 11047:2003 "Augsnes kvalitāte – Kadmija, hroma, kobalta, vara, svina, mangāna, niķeļa un cinka satura noteikšana augsnē, ekstrahējot ar karaļūdeni. Liesmas un elektrotermiskās atomabsorbcijas spektrometrijas metodes" minētajām metodēm;

6.2. dzīvsudraba (Hg) koncentrācijas noteikšanai paraugus sagatavo un testē atbilstoši standartā LVS 346:2005 "Augsnes kvalitāte – Dzīvsudraba noteikšana ar aukstā tvaika atomabsorbcijas spektrofotometriju" minētajām metodēm;

6.3. arsēna (As) koncentrācijas noteikšanai izmanto paraugu sagatavošanas un testēšanas metodes, kuras lietojot mazākā kvantitatīvi nosakāmā koncentrācija ir 1,0 mg/kg;

6.4. naftas produktu koncentrācijas noteikšanai izmanto paraugu sagatavošanas un testēšanas metodes, kuras lietojot naftas produktu summas mazākā kvantitatīvi nosakāmā koncentrācija ir 1,0 mg/kg;

6.5. poliaromātisko ogļūdeņražu (PAH), polihlorbifenilu (PCB), cianīdu, aromātisko ogļūdeņražu, hlororganisko savienojumu, pesticīdu un cikloheksāna koncentrāciju noteikšanai izmanto paraugu sagatavošanas un testēšanas metodes, kuras lietojot mazākā nosakāmā koncentrācija nepārsniedz A vērtību.

7. Nosakot smago metālu – kadmija (Cd), hroma (Cr), vara (Cu), niķeļa (Ni), svina (Pb), cinka (Zn) –, naftas produktu, poliaromātisko ogļūdeņražu (PAH) un polihlorbifenilu (PCB) koncentrāciju augsnē un gruntī, ņem vērā augsnes un grunts granulometrisko sastāvu.

8. Augsnes un grunts granulometrisko sastāvu nosaka, ņemot vērā māla (< 0,002 mm), putekļu (0,002–0,05 mm) un smilts (0,05–2,00 mm) daļiņu relatīvās attiecības augsnē un gruntī (2.pielikums).

9. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2003.gada 15.jūlija noteikumus Nr.388 "Noteikumi par vides kvalitātes normatīviem augsnei" (Latvijas Vēstnesis, 2003, 106.nr.).

Ministru prezidenta vietā –
finanšu ministrs

O.Spurdziņš

Vides ministra vietā –
reģionālās attīstības un
pašvaldību lietu ministrs

M.Kučinskis

Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi

1.tabula

Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi attiecībā uz varu (Cu), svinu (Pb), cinku (Zn), niķeli (Ni), arsēnu (As), kadmiju (Cd), hromu (Cr), dzīvsudrabu (Hg), naftas produktiem, poliaromātiskajiem ogļūdeņražiem (PAH) un polihlorbifeniliem (PCB)

Nr. p.k.	Parametrs	Mērvienība	Smilts			Mālsmilts			Smilšmāls			Māls		
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
1.	Cu	mg/kg	4	30	150	7	40	150	12	50	150	19	60	150
2.	Pb	mg/kg	13	75	300	13	100	500	16	200	500	23	200	500
3.	Zn	mg/kg	16	250	700	24	250	700	46	350	700	70	350	700
4.	Ni	mg/kg	3	50	200	8	75	200	16	75	200	28	100	200
5.	As	mg/kg	2	10	40	2,5	10	40	3	15	40	5,5	20	40
6.	Cd	µg/kg	80	3000	8000	90	3000	8000	180	4000	10000	200	4000	10000
7.	Cr	mg/kg	4	150	350	11	150	350	22	170	350	40	170	350
8.	Hg	µg/kg	250	2000	10000	540	2000	10000	800	3000	10000	800	3000	10000
9.	Naftas produktu summa	mg/kg	1	500	5000	1	500	5000	1	500	5000	1	500	5000
10.	PAH summa (10 savienojumi)	mg/kg	1	12	40	1,2	15	40	1,2	18	40	1,5	20	40
11.	PCB summa	mg/kg	0,02	0,1	1	0,02	0,1	1	0,03	0,2	1	0,05	0,2	1

Augšnes un grunts kvalitātes normatīvi attiecībā uz neorganiskajiem savienojumiem, aromātiskajiem ogļūdeņražiem, hlororganiskajiem savienojumiem, pesticīdiem un cikloheksānu

Nr. p.k.	Vielas	Mērvienība	Vērtība	
			A	C
1.	Neorganiskie savienojumi:			
1.1.	cianīdi-brīvie	mg/kg	1	20
1.2.	cianīdu komplekss (pH<5)	mg/kg	5	650
1.3.	cianīdu komplekss (pH≥5)	mg/kg	5	50
2.	Aromātiskie ogļūdeņraži:			
2.1.	benzols	mg/kg	0,01	1
2.2.	etilbenzols	mg/kg	0,03	50
2.3.	toluols	mg/kg	0,01	130
2.4.	ksilolu summa	mg/kg	0,1	25
2.5.	fenolu summa	mg/kg	0,05	40
2.6.	krezolu summa	mg/kg	0,05	5
3.	Hlororganiskie savienojumi:			
3.1.	vinilhlorīds	mg/kg	0,01	0,1
3.2.	dihlormetāns	mg/kg	0,4	10
3.3.	1,1 - dihloretāns	mg/kg	0,02	15
3.4.	1,2 - dihloretāns	mg/kg	0,02	4
3.5.	1,1 - dihloretēns	mg/kg	0,1	0,3
3.6.	1,2 - dihloretēns	mg/kg	0,2	1
3.7.	dihlorpropāns	mg/kg	0,002	2
3.8.	trihlormetāns	mg/kg	0,07	15
3.9.	1,1,1 - trihloretāns	mg/kg	0,07	15
3.10.	1,1,2 - trihloretāns	mg/kg	0,4	10
3.11.	trihloretēns	mg/kg	0,1	60
3.12.	tetrahlormetāns	mg/kg	0,4	1
3.13.	tetrahloretēns	mg/kg	0,002	4
3.14.	hlorbenzolu summa	mg/kg	0,03	30
3.15.	hlorfenilu summa	mg/kg	0,01	10
4.	Pesticīdi:			
4.1.	DDT*/DDE**/DDD*** summa	mg/kg	0,01	4
4.2.	drīnu (aldrīns, dieldrīns, endrīns) summa	mg/kg	0,005	4
4.3.	heksahlorcikloheksānu (HCH) savienojumu summa	mg/kg	0,01	2
4.4.	atrazīns	mg/kg	0,0002	6
4.5.	karbarils	mg/kg	0,00003	5
4.6.	karbofurāns	mg/kg	0,00002	2
4.7.	hlormetilfenoksietilskābe (MCPA)	mg/kg	0,00005	4
5.	Citas vielas:			
5.1.	cikloheksāns	mg/kg	0,1	45

Piezīmes.

1. * DDT (dichlorodiphenyltrichloroethane) – dihlordifeniltrihloretāns.
2. ** DDE (dichlorodipenyldichloroethylene) – dihlordifenildihloretilēns.
3. *** DDD (dichlorodipenyldichloroethane) – dihlordifenildihloretāns.

Vides ministra vietā –
reģionālās attīstības un
pašvaldību lietu ministrs

M.Kučinskis

